

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
VIEŠOJO VALDYMO IR SOCIALINĖS APLINKOS DEPARTAMENTO
SOCIALINIŲ IR SVEIKATOS REIKALŲ SKYRIUS**

PAŽYMA

**DĖL VYRIAUSYBĖS 2002 M. GRUODŽIO 17 D. NUTARIMO NR. 1983 „DĖL BENDRŲJŲ
VAIKO TEISIŲ APSAUGOS SKYRIŲ NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO
PROJEKTO (TAP-16-1964(2)) (TAIS Nr. 16-11663(4))**

2017-01-12 Nr. NV-148

Vilnius

Projekto rengėjas – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

Projekto tikslas, esmė – įgalinti Socialinės apsaugos ir darbo ministeriją patvirtinti:

- ad hoc globėjo parinkimo tvarką (tai asmuo, kurį skirs teismas atstovauti vaikui sprendžiant su juo susijusius ginčus ar konfliktus));
- teismui teikiamos išvados dėl šeimos aplinkos sąlygų tyrimo turinio reikalavimus;
- vaiko globėjo (rūpintojo) atstovavimo teisę patvirtinančios pažymos formą (šias pažymas išduoti įgaliojamos valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos).

Dabartinė situacija: - šiuo metu nėra įgyvendinta nuo 2017 m. sausio 1 d. įsigaliojusi Civilinio kodekso nuostata dėl *ad hoc* globėjų parinkimo tvarkos, egzistuoja daug subjektyvumo teikiant teismui šeimos aplinkos sąlygų tyrimo išvadą ir nėra patvirtinto vienodo globėjų (rūpintojų) statusą įrodančio dokumento.

Derinimas. Projektas svarstytas 2016 m. gruodžio 27 d. ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) pasitarime. Neatsižvelgta į Teisingumo ministerijos pasiūlymą *ad hoc* globėjo parinkimo tvarką tvirtinti ne ministrui, bet Vyriausybei (derinimo pažyma pridedama).

Dalykinio vertinimo išvada. Pastabų ir pasiūlymų projektui neturime. Atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamentas patikslintam projektui pastabų neturi, siūlome jį svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.

Socialinių ir sveikatos reikalų skyriaus patarėja

Eglė Neciunskienė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Vivulskio g. 11, LT-03610 Vilnius, tel. (8 5) 266 8176, (8 5) 266 8169, faks. (8 5) 266 4209,
el. p. post@socmin.lt, <http://www.socmin.lt>. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 1886 03515

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2017-01-09

Nr. (16.1-42) SD - **161**

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – ministerija) teikia svarstyti Lietuvos Respublikos Vyriausybės (toliau – Vyriausybė) nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 17 d. nutarimo Nr. 1983 „Dėl Bendrųjų vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

Nutarimo projektas parengtas siekiant įgyvendinti 2017 m. sausio 1 d. įsigaliosiančio Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.43, 3.48, 3.53, 3.64, 3.65, 3.76, 3.156, 3.157, 3.163, 3.169, 3.170, 3.174, 3.175, 3.178, 3.184 ir 3.190 straipsnių pakeitimo įstatymo (toliau – Įstatymas) 9, 10 ir 15 straipsnio nuostatas.

Pagal Įstatymo 9 straipsniu keičiamo Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 3.157 straipsnio 2 dalį, globėjai (rūpintojai) nepilnamečiams vaikams atstovauja pateikę atstovavimo teisę patvirtinantį dokumentą. Pagal Įstatymo 10 straipsniu keičiamo CK 3.163 straipsnio 3 dalį, Vyriausybė ar jos įgaliota institucija turi nustatyti *ad hoc* globėjo parinkimo tvarką. Pagal Įstatymo 15 straipsniu keičiamo CK 3.178 straipsnio 2 dalį, Vyriausybės įgaliota institucija turi patvirtinti valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos, ištyrusios šeimos aplinkos sąlygas, teismui teikiamos išvados dėl ginčo turinio reikalavimus.

Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimo Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“ 1.6.4 papunktyje nustatyta, kad socialinės apsaugos ir darbo ministras atsako už šeimos ir jaunimo politiką, kuri apima šeimos gerovę, vaiko teisių apsaugą, jaunimo reikalus.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, Nutarimo projektu siūloma ministeriją įgalioti patvirtinti Įstatymo 10 straipsniu keičiamoje CK 3.163 straipsnio 3 dalyje nurodytą *ad hoc* globėjo, kuris atstovautų vaikui sprendžiant konkretų ginčą, kilus CK 3.163 straipsnyje 3 dalyje nurodytam (-iems) interesų konfliktui (-ams), parinkimo tvarką ir Įstatymo 15 straipsniu keičiamo CK 3.178 straipsnio 2 dalyje nurodytos valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos, ištyrusios šeimos aplinkos sąlygas, teismui teikiamos išvados dėl nagrinėjamo ginčo dėl vaiko (pavyzdžiui, dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo, išlaikymo priteisimo, bendravimo su vaiku tvarkos nustatymo) turinio reikalavimus.

Pagal CK 6.163 straipsnio 3 dalį, jeigu priimant su nepilnamečiu vaiku susijusius sprendimus kyla vaiko ir jo tėvų (globėjo, rūpintojo) interesų konfliktas arba vaiko tėvų tarpusavio interesų konfliktas, teismas *ex officio* arba bet kurio iš vaiko tėvų (globėjo, rūpintojo) ar valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos prašymu gali skirti *ad hoc* globėją, kuris atstovautų vaikui sprendžiant konkretų ginčą. Taigi *ad hoc* globėjo veiklos paskirtis – atstovauti nepilnamečiam vaikui teisme sprendžiant konkretų ginčą dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo, išlaikymo priteisimo, bendravimo su vaiku tvarkos nustatymo, veikti tik vaiko interesais ir tai daryti savo iniciatyva be specialaus pavedimo. Numatoma, kad *ad hoc* globėjas CK 3.163 straipsnio 3 dalyje nurodytam (-iems) interesų konfliktui (-ams) išspręsti bus siūlomas skirti iš *ad hoc* globėjų sąrašo, į kurį būtų įtraukiami asmenys (fiziniai vaiko globėjai (rūpintojai), šeimynos ar asmenys, dirbantys su vaiku (mokytojas, auklėtojas, psichologas, socialinis pedagogas, socialinis darbuotojas ir kt.), gebantys su vaiku užmegzti ryšį, sukurti jam saugią ir palankią aplinką bei kompetentingai atstovauti vaiko interesams nagrinėjant ginčą. Siekiant išvengti interesų konflikto, numatoma, kad valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos specialistas negalės būti skiriamas *ad hoc* globėju, nes nurodytos institucijos prašymu nepilnamečiam vaikui galės būti skiriamas *ad hoc* globėjas.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015 m. balandžio 29 d. nutarimo Nr. 435 „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.53, 3.59, 3.76, 3.156, 3.157, 3.169, 3.170, 3.174, 3.175, 3.178, 3.190 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-1616 ir Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 385, 541 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-1617“ (toliau – Vyriausybės išvada), kuriuo Vyriausybė teikė išvadą dėl Įstatymo projekto, 1.4 papunktyje nurodyta, kad asmeniui siekiant patvirtinti savo, kaip vaiko globėjo (rūpintojo), statusą, tretiesiems asmenims pateikiant teismo sprendimą arba savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymą dėl globos (rūpybos) nustatymo, atskleidžiami nurodytuose dokumentuose esantys vaiko, jo šeimos narių asmens duomenys ir informacija apie jų privatų gyvenimą. Vyriausybės išvadoje atkreiptas dėmesys į tai, kad CK nenustato, koks dokumentas įrodo vaiko globėjo (rūpintojo) teisinį statusą. Vyriausybės išvadoje taip pat pažymėta, kad, nusprendus kompetentingoms institucijoms, pavyzdžiui, valstybinėms vaiko teisių apsaugos institucijoms, suteikti teisę išduoti pažymą, kurios patvirtintų vaiko globėjo (rūpintojo) teisinį statusą, galiojančio CK pakeitimų ir papildymų atlikti nereikėtų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pažymint, kad vaiko globėjas (rūpintojas), įgyvendindamas globėjo (rūpintojo) teises ir pareigas, dažnai praktikoje turi tretiesiems asmenims pateikti jo teisę atstovauti globojamam (rūpinamam) vaikui patvirtinantį dokumentą, kurio vienoda ir ypatingų asmens duomenų apsaugą užtikrinanti forma šiuo metu nėra nustatyta, Nutarimo projektu siūloma įgalioti ministeriją patvirtinti pažymos, patvirtinančios vaiko globėjo (rūpintojo) atstovavimo nepilnamečiam vaikui teisę (toliau – pažyma), formą, taip pat įgalioti valstybines vaiko teisių apsaugos institucijas išduoti pažymas.

Pritarus Nutarimo projektui, bus įgyvendintas Įstatymas, taip pat aiškiai nustatyta, koks dokumentas patvirtina nepilnamečių vaikų globėjų (rūpintojų) atstovavimo teisę, todėl CK 3.157 straipsnio 2 dalies nuostata praktikoje bus taikoma sklandžiau.

Vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 36 punktu, teikiamo Nutarimo projekto poveikio vertinimo rezultatų išvada šiame rašte pateikta kaip apibendrinta informacija.

Priėmus Nutarimo projektą, socialinės apsaugos ir darbo ministras turės priimti įsakymus, kuriais bus nustatyta *ad hoc* globėjo parinkimo tvarka, patvirtinti išvados, teikiamos teismui dėl nagrinėjamo ginčo dėl vaiko, turinio reikalavimai ir pažymos forma. Priėmus Nutarimo projektą, keisti ar pripažinti netekusiais galios kitų teisės aktų nereikės.

Atsižvelgiant į ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) 2016 m. gruodžio 27 d. pasitarimo protokolo Nr. 51 išrašo 1.2 papunktį, teikimas papildytas informacija apie *ad hoc* globėjo statusą ir paskirtį. Dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos išvados 2 punkte ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento išvados 1 ir 2 punktuose pateiktų pastabų, į kurias neatsižvelgta, teikiama derinimo pažyma.

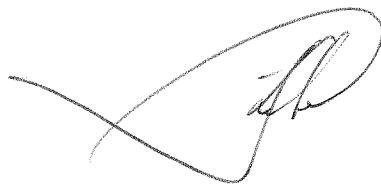
Nutarimo projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos Projektų registravimo posistemyje.

Nutarimo projektą parengė ministerijos Šeimos ir bendruomenių departamento (direktorė – Daina Urbonaitienė, tel. 8 706 68131, el. p. daina.urbonaitiene@socmin.lt) Vaikų skyriaus (vedėja – Dainora Bernackienė, tel. 8 706 64225, el. p. dainora.bernackiene@socmin.lt) patarėjas Ričardas Černiauskas, tel. 8 706 68136, el. p. ricardas.cerniauskas@socmin.lt.

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 2 lapai.
2. Nutarimo projekto lyginamasis variantas, 2 lapai.
3. Nutarimo projekto derinimo pažyma, 6 lapai.

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Ričardas Černiauskas, tel. 8 706 68136, el. p. ricardas.cerniauskas@socmin.lt

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2002 M. GRUODŽIO 17 D.
NUTARIMO NR. 1983 „DĖL BENDRŲJŲ VAIKO TEISIŲ APSAUGOS SKYRIŲ
NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO**

2017 m.

d. Nr.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 17 d. nutarimą Nr. 1983 „Dėl Bendrųjų vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatų patvirtinimo“ ir jį išdėstyti nauja redakcija (Bendrieji vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatai nauja redakcija nedėstomi):

„LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL BENDRŲJŲ VAIKO TEISIŲ APSAUGOS SKYRIŲ NUOSTATŲ PATVIRTINIMO IR
IGALIOJIMŲ SUTEIKIMO ĮGYVENDINANT LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO
KODEKSO 3.157 STRAIPSNIO 2 DALIES, 3.163 STRAIPSNIO 3 DALIES IR 3.178
STRAIPSNIO 2 DALIES NUOSTATAS**

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 59, 61 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.157 straipsnio 2 dalimi, 3.163 straipsnio 3 dalimi ir 3.178 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Bendruosius vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatus (pridedama).
2. Įgalioti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministeriją:
 - 2.1. patvirtinti *ad hoc* globėjo parinkimo tvarką;
 - 2.2. patvirtinti valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos, ištyrusios šeimos aplinkos sąlygas, teismui teikiamos išvados dėl nagrinėjamo ginčo dėl vaiko turinio reikalavimus;
 - 2.3. patvirtinti vaiko globėjo (rūpintojo) atstovavimo teisę patvirtinančios pažymos formą.“
2. Pakeisti nurodytu nutarimu patvirtintus Bendruosius vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatus:

2.1. Papildyti 7.11.16 papunkčiu:

„7.11.16. *ad hoc* globėjo, kuris atstovautų vaikui sprendžiant konkretų ginčą, kilus Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.163 straipsnio 3 dalyje nurodytam (-iems) interesų konfliktui (-ams), skyrimo;“.

2.2. Papildyti nauju 7.45 papunkčiu:

„7.45. išduoda vaiko globėjo (rūpintojo) atstovavimo teisę patvirtinančią pažymą;“.

2.3. Buvusį 7.45 papunktį laikyti 7.46 papunkčiu.

Ministras Pirmininkas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras
Linas Kukuras

Teisės skyriaus
vedėjo pavaduotoja

Milda Bareišaitė

2017-01-04

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2002 M. GRUODŽIO 17 D.
NUTARIMO NR. 1983 „DĖL BENDRŲJŲ VAIKO TEISIŲ APSAUGOS SKYRIŲ
NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2017 m.

d. Nr.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Pakeisti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 17 d. nutarimą Nr. 1983 „Dėl Bendrųjų vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatų patvirtinimo“ ir jį išdėstyti nauja redakcija (Bendrieji vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatai nauja redakcija nedėstomi):

„LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL BENDRŲJŲ VAIKO TEISIŲ APSAUGOS SKYRIŲ NUOSTATŲ PATVIRTINIMO IR
ĮGALIOJIMŲ SUTEIKIMO ĮGYVENDINANT LIETUVOS RESPUBLIKOS CIVILINIO
KODEKSO 3.157 STRAIPSNIO 2 DALIES, 3.163 STRAIPSNIO 3 DALIES IR
3.178 STRAIPSNIO 2 DALIES NUOSTATAS

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo 59, 61 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo 3 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.157 straipsnio 2 dalimi, 3.163 straipsnio 3 dalimi ir 3.178 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Patvirtinti Bendruosius vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatus (pridedama).
2. Įgalioti Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministeriją:
 - 2.1. patvirtinti *ad hoc* globėjo parinkimo tvarką;
 - 2.2. patvirtinti valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos, ištyrusios šeimos aplinkos sąlygas, teismui teikiamos išvados dėl nagrinėjamo ginčo dėl vaiko turinio reikalavimus;

2.3. patvirtinti vaiko globėjo (rūpintojo) atstovavimo teisę patvirtinančios pažymos formą.“

2. Pakeisti nurodytu nutarimu patvirtintus Bendruosius vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatus:

2.1. Papildyti 7.11.16 papunkčiu:

„7.11.16. *ad hoc* globėjo, kuris atstovautų vaikui sprendžiant konkretų ginčą, kilus Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.163 straipsnio 3 dalyje nurodytam (-iems) interesų konfliktui (-ams), skyrimo;“.

2.2. Papildyti nauju 7.45 papunkčiu:

„7.45. išduoda vaiko globėjo (rūpintojo) atstovavimo teisę patvirtinančią pažymą;“.

2.3. Buvusį 7.45 papunktį laikyti 7.46 papunkčiu.

Ministras Pirmininkas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Teisės skyriaus
vedėjo pavaduotoja

Milda Bareišaitė

2017-01-04

LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISINGUMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 30, LT-01104 Vilnius,
tel. (8 5) 266 2984, faks. (8 5) 262 5940, el. p. rastine@tm.lt,
atsisk. sąskaita LT267044060000269484 AB SEB bankas, banko kodas 70440.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188604955

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo
ministerijai

2016-11-30 Nr. (1.6.) *ST-1337*
Į 2016-11-17 Nr. (16.3-42) SD-6886

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2002 M. GRUODŽIO 17 D. NUTARIMO NR. 1983 „DĖL BENDRŲJŲ VAIKO TEISIŲ APSAUGOS SKYRIŲ NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, 32.1 papunkčiu, pagal kompetenciją išnagrinėjusi Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 17 d. nutarimo Nr. 1983 „Dėl Bendrųjų vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Projektas), teikia teisinę išvadą.

Teisingumo ministerija, įvertinusi Projektu numatomo teisinio reguliavimo tikslą, galimas pasekmes, pastabų ir pasiūlymų neturi.

Įvertinus Projektu numatomo teisinio reguliavimo priemones, Projekto teisės techniką, atkreiptinas dėmesys į šiuos aspektus.

1. Atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.43, 3.48, 3.53, 3.59, 3.64, 3.65, 3.76, 3.156, 3.157, 3.163, 3.169, 3.170, 3.174, 3.175, 3.178, 3.184 ir 3.190 straipsnių pakeitimo įstatymo, įsigaliosiančio 2017 m. sausio 2 d. (toliau – Įstatymas), 10 straipsnio nuostatą „*ad hoc* globėjo parinkimo tvarką nustato *Vyriausybė ar jos įgaliota institucija*“ bei 15 straipsnio nuostatą „reikalavimus šioje dalyje nurodytos išvados turiniui tvirtina *Vyriausybės įgaliota institucija*“, turi būti keičiamas Projekto dėstymas. Pavyzdžiui, nauja redakcija išdėstant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 17 d. nutarimą Nr. 1983, jo antraštėje įrašant nuostatą „įgaliojimų suteikimo įgyvendinant“ (kartu nurodant minėtas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso straipsnių

dalį), jo preambulę pildant nuorodomis į minėtas Lietuvos Respublikos civilinio kodekso straipsnių dalis, jame numatant atitinkamus įgaliojimus socialinės apsaugos ir darbo ministrui (atsisakant atitinkamų įgaliojančių nuostatų Projekto 1.1 ir 1.2 papunkčių tekste).

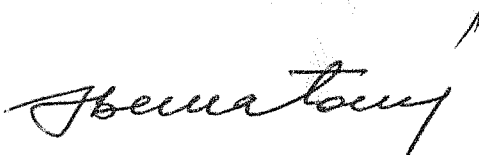
2. Teisingumo ministerija, atsižvelgdama į Įstatymo 10 straipsnyje dėstomo Civilinio kodekso 3.163 straipsnio 3 dalyje numatomų reguliuoti teisinių santykių pobūdį, jų svarbą ir tam tikrą neapibrėžtumą (pavyzdžiui, ar *ad hoc* globėjo parinkimui būtų taikomos bendrosios Civilinio kodekso normos, taikytinos globėjo parinkimo tvarkai, nustatančios, koks asmuo negali būti skiriamas vaiko globėju ir pan.; ar Įstatyme vartojama nuostata „veiklai“ reiškia santykius, susiklostysiančius jau po *ad hoc* globėjo paskyrimo, ar apima ir iki paskyrimo esančius santykius) bei siekdama tinkamo vieno iš teisėtumo principo – atvirumo ir skaidrumo – įgyvendinimo, siūlo apsvaistyti galimybę *ad hoc* globėjo parinkimo tvarką reguliuoti ne socialinės apsaugos ir darbo ministrui, bet Vyriausybei. Manytina, toks sprendimas taip pat būtų nuoseklus, atsižvelgiant į tai, kad Vaiko globos organizavimo nuostatai taip pat yra patvirtinti Vyriausybės (2002 m. kovo 27 d. nutarimas Nr. 405).

3. Pastebėtina, kad Civilinio kodekso trečiosios knygos III dalies XI skyriaus ketvirtajame skirsnyje įvardijama daugiau ginčų dėl vaikų rūšių. Atsižvelgiant į tai, tikslintina Projekto 1.2 papunkčio nuostata, dėstoma skliausteliuose, pavyzdžiui, ją pildant visomis rūšimis arba nevardijant atskirų rūšių, o pateikiant minėtą nuorodą į Civilinį kodeksą.

4. Siekiant išvengti Projekto 1.3 papunkčio nuostatos skirtingo interpretavimo (pagal siūlomą formuluotę, manytina, gali pasitaikyti atveju, kai šiame papunktyje minimas dokumentas klaidingai gali būti suprantamas kaip vienintelis galimas dokumentas, patvirtinantis globėjo (rūpintojo) atstovavimo teisę), siūlytina apsvaistyti galimybę vertinamoje nuostatoje vartoti ne nuostatą „dokumentas“, bet, pavyzdžiui, „pažyma“.

5. Projekto 2 punkte nustatyta Projekto įsigaliojimo data turi sutapti su Įstatymo 18 straipsnio 1 dalyje nustatyta, t. y. 2017 m. sausio 2 d.

L. e. teisingumo ministro pareigas

Juozas Bernatonių

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
TEISĖS DEPARTAMENTAS**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2002 M. GRUODŽIO 17 D. NUTARIMO NR. 1983
„DĖL BENDRŲJŲ VAIKO TEISIŲ APSAUGOS SKYRIŲ NUOSTATŲ
PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO
(TAIS NR.16-11663(4))(TAP-16-1964(2))**

2017-01-11 Nr.NV-130

Vilnius

Įvertinę patikslinto, atsižvelgiant į 2016 m. gruodžio 27 d. Ministerijų atstovų (viceministrų, ministerijų kanclerių) pasitarimo metu pateiktas pastabas ir siūlymus, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 17 d. nutarimo Nr. 1983 „Dėl Bendrųjų vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ projekto atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, pažymime, kad pastabų ir siūlymų neturime.

Teisės departamento direktorius

Rimvydas Pilibaitis

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

Išrašas

**MINISTERIJŲ ATSTOVŲ (VICEMINISTRŲ, MINISTERIJŲ KANCLERIŲ)
PASITARIMO
PROTOKOLAS**

2016 m. gruodžio 27 d. Nr. 51

11. Dėl Vyriausybės 2002 m. gruodžio 17 d. nutarimo Nr. 1983 „Dėl Bendrųjų vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo (TAP-16-1964) (16-11663(3))

1. Pasiūlyti Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai:

1.1. atsižvelgti į Teisingumo ministerijos ir Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento redakcines pastabas;

1.2. atsižvelgiant į Vyriausybės kanclerio pavaduotojo A. Mačiulio pastabą, papildyti aiškinamąjį raštą.

2. Patikslintą projektą svarstyti Vyriausybės posėdžio B dalyje.

Vyriausybės kanclerio pavaduotojas

Alminas Mačiulis

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS 2002 M. GRUODŽIO 17 D.
NUTARIMO NR. 1983 „DĖL BENDRŲJŲ VAIKO TEISIŲ APSAUGOS SKYRIŲ
NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ PROJEKTO
DERINIMO PAŽYMA**

Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Žyma apie pastabas ir pasiūlymus, į kuriuos neatsižvelgta ar atsižvelgta iš dalies
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2016 m. lapkričio 30 d. raštas Nr. (1.6.)2T-1337	<p>2. Teisingumo ministerija, atsižvelgdama į Įstatymo 10 straipsnyje dėstomo Civilinio kodekso 3.163 straipsnio 3 dalyje numatomų reguliuoti teisinių santykių pobūdį, jų svarbą ir tam tikrą neapibrėžtumą (pavyzdžiui, ar <i>ad hoc</i> globėjo parinkimui būtų taikomos bendrosios Civilinio kodekso normos, taikytinos globėjo parinkimo tvarkai, nustatančios, koks asmuo negali būti skiriamas vaiko globėju ir pan.; ar Įstatyme vartojama nuostata „veiklai“ reiškia santykius, susiklostysiančius jau po <i>ad hoc</i> globėjo paskyrimo, ar apima ir iki paskyrimo esančius santykius) bei siekdama tinkamo vieno iš teisėkūros principo – atvirumo ir skaidrumo – įgyvendinimo, siūlo apsvarstyti galimybę <i>ad hoc</i> globėjo parinkimo tvarką reguliuoti ne socialinės apsaugos ir darbo ministrui, bet Vyriausybei. Manytina, toks sprendimas taip pat būtų nuoseklus, atsižvelgiant į tai, kad Vaiko globos organizavimo nuostatai taip pat yra patvirtinti Vyriausybės (2002 m. kovo 27 d. nutarimas Nr. 405).</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstatymo 29 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad ministerija steigama valstybės politikai formuoti, taip pat jos įgyvendinimui organizuoti, koordinuoti ir kontroliuoti ministrui pavestose valdymo srityse.</p> <p>Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 6 d. nutarimo Nr. 194 „Dėl vaiko teisių apsaugos valdymo srities priskyrimo Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai ir kitų ministerijų kompetencijos nustatymo“ 1 punktu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai priskirta vaiko teisių apsaugos valdymo sritis, o Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. kovo 24 d. nutarimo Nr. 330 „Dėl ministrams pavedamų valdymo sričių“ 1.6.4 papunkčiu socialinės apsaugos ir darbo ministrui pavesta įgyvendinti šeimos ir jaunimo politiką, kuri apima šeimos gerovę, vaiko teisių apsaugą, jaunimo reikalus.</p> <p>Taigi Lietuvos Respublikos Vyriausybė galiojančiu teisiniu reguliavimu įtvirtino Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos kompetenciją veikti vaiko teisių apsaugos srityje, todėl įgaliojimų suteikimas nurodytai ministerijai patvirtinti <i>ad hoc</i> globėjo paskyrimo tvarką neprieštarautų galiojančiam teisiniam reguliavimui.</p> <p>Manytina, kad <i>ad hoc</i> globėjo paskyrimo tvarką patvirtinus socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu nebus pažeisti teisėkūros atvirumo ir skaidrumo principai, nes nurodytos tvarkos projektas būtų teikiamas išvadoms gauti suinteresuotoms institucijoms bei visuomenei, skelbiamas Teisės aktų registre.</p> <p>Be to, <i>ad hoc</i> globėjo paskyrimo tvarkos tvirtinimas socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu sudarys prielaidas greičiau spręsti praktikoje kylančias</p>

		<p>problemas, nes Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo keitimo projekto derinimo ir priėmimo procesas dažnai trunka apie pusę metų.</p> <p>Kartu pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2015 m. balandžio 8 d. nutarimu Nr. 356 „Dėl Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 pakeitimo įstatymo ir kitų susijusių įstatymų projektų pateikimo Lietuvos Respublikos Seimui“ (toliau – Nutarimas) pateikė Lietuvos Respublikos Seimui svarstyti Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 pakeitimo įstatymo ir kitų susijusių įstatymų projektus.</p> <p>Nutarimu pateiktame Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 pakeitimo įstatymo projekto 44 straipsnio 1 dalies 4 punkte siūloma, kad Bendruosius vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatus <i>tvirtintų socialinės apsaugos ir darbo ministras</i>, o Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 3.48, 3.151, 3.153, 3.172, 3.176, 3.182, 3.183, 3.184, 3.209, 3.210, 3.211, 3.212, 3.217, 3.218, 3.219, 3.220, 3.223, 3.224, 3.226, 3.254, 3.257, 3.259, 3.260, 3.262, 3.264, 3.266 ir 3.269 straipsnių pakeitimo ir papildymo įstatymo projekto 25 straipsnyje nustatyta, kad vaiko laikinosios ir nuolatinės globos (rūpybos) organizavimo tvarką nustatytų <i>Vyriausybės įgaliotos institucijos patvirtinti Vaiko globos organizavimo nuostatai</i>. Taigi Lietuvos Respublikos Seimui Nutarimu pateiktuose įstatymų projektuose Lietuvos Respublikos Vyriausybė išreiškė poziciją, kad vaiko globos organizavimo bei vaiko laikinojo, nuolatinio globėjo (rūpintojo) tvarkos būtų tvirtinamos ne Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimais, o jos įgaliotų institucijų priimamais teisės aktais, taip užtikrinant paprastesnį jų keitimą bei sistemišką požiūrį į kylančių problemų sprendimą.</p>
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2016 m. gruodžio 22 d. išvada Nr. NV-3945	1. Atsižvelgiant į tai, kad 2016 m. birželio 30 d. Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau CK) 3.43, 3.48, 3.53, 3.59, 3.64, 3.65, 3.76, 3.156, 3.157., 3.163, 3.169, 3.170,	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Žr. argumentus, pateiktus dėl Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2016 m. lapkričio 30 d. rašto Nr. (1.6.)2T-1337 2 punkto pastabos.</p>

	<p>3.174, 3.175, 3.178, 3.184 ir 3.190 straipsnių pakeitimo įstatymo Nr. XII-2552 (toliau – Įstatymas) 10 straipsnyje (keičiamo CK 3.163 straipsnio 3 dalyje) nustatyta, jog <i>ad hoc</i> globėjo parinkimo tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, be to, <i>ad hoc</i> globėjo veiklai <i>mutatis mutandis</i> taikomos CK III knygos XVII ir XVIII skyrių, reglamentuojančių globos ir rūpybos teisinius santykius, nuostatos, manytina, jog CK pakeitimų įgyvendinimui turėtų būti visų pirma keičiamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. kovo 27 d. nutarimas Nr. 405 „Dėl Vaiko globos organizavimo nuostatų patvirtinimo“, kuris ir įgyvendina CK nuostatas dėl vaiko globos organizavimo, be to, nustato likusio be tėvų globos vaiko sąvokos apibrėžtį, priklausomai nuo tam tikrų konkrečių aplinkybių, kas svarbu <i>ad hoc</i> globėjo atveju. Atsižvelgiant į tai, būtų tikslinga būtent šiame teisės akte įvardyti aiškius kriterijus dėl <i>ad hoc</i> globėjo parinkimo, paskyrimo, jo atliekamos globos vykdymo, priežiūros, pasibaigimo, kitų susijusių teisinių santykių (t.y. nurodant, koks teisinis reguliavimas bus taikomas <i>ad hoc</i> globėjui, esant kokioms konkrečioms aplinkybėms jis bus skiriamas ir kokioms konkrečioms funkcijoms įgyvendinti, koks bus <i>ad hoc</i> globėjo parengimas, mokymai, paskyrimo tvarka</p>	
--	--	--

	<p>ir pan.) ir jeigu būtina nustatyti detaliau – pateikiant nuorodą į Socialinės apsaugos ir darbo (toliau – SAD) ministro nustatytas tvarkas (pvz., SAD ministro 2002 m. balandžio 18 d. įsakymas Nr. 56 „Dėl vaiko laikinosios globos (rūpybos) nuostatų patvirtinimo“ (šiam akte taip pat detalizuojant minimas procedūras).</p> <p>Pastebėtina, kad Teisingumo ministerija 2016 m. lapkričio 30 d. rašte Nr. (1.6)2T-1337 taip pat akcentavo keičiamo CK 3.163 str. 3 dalyje numatomų reguliuoti teisinių santykių tam tikrą neapibrėžtumą (pvz., neaišku, ar <i>ad hoc</i> globėjo parinkimui būtų taikomos bendrosios CK normos, taikytinos globėjo parinkimo tvarkai, nustatančios, koks asmuo negali būti skiriamas vaiko globėju ir pan.; ar Įstatyme vartojama nuostata „veiklai“ reiškia santykius, susiklosčiusius jau po <i>ad hoc</i> globėjo paskyrimo, ar apima ir iki paskyrimo esančius santykius)), todėl siekiant teisinio aiškumo, detalesnio reglamentavimo ir atsižvelgiant į esminius teisėkūros principus, tikslinga visus nurodomus teisinius santykius dėl <i>ad hoc</i> globėjo ir <i>ad hoc</i> globos numatyti Vaiko globos organizavimo nuostatuose.</p>	
	2. Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymu numatoma nauja nepilnamečio (vaiko) globos rūšis „ <i>ad hoc</i> globa“ ir su ja susiję tik šiai rūšiai būdingi	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.163 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad jeigu, priimant su nepilnamečiu vaiku susijusius sprendimus,</p>

	<p>teisiniai santykiai, siūlome kompleksiskai peržiūrėti keičiamų Bendrųjų vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 17 d. nutarimu Nr. 1983, nuostatas (pvz., 7.7, 7.8, 7.9, 7.11.10, 7.11.12, 7.22, 7.23, 7.26, 8.16, 8.17, 8.18, 8.19, 12.5, 13.4, 13.5 p.) numatant ne tik CK įvardijamą vaiko globą (rūpybą)/ vaiko globėjus (rūpintojus), bet ir vaiko <i>ad hoc</i> globą/ vaiko <i>ad hoc</i> globėjus.</p>	<p>kyla vaiko ir jo tėvų (globėjo, rūpintojo) interesų konfliktas arba vaiko tėvų tarpusavio interesų konfliktas, teismas <i>ex officio</i> arba bet kurio iš vaiko tėvų (globėjo, rūpintojo) ar valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos prašymu gali skirti <i>ad hoc</i> globėją, kuris atstovautų vaikui sprendžiant konkretų ginčą. Nurodytoje CK nuostatoje taip pat nustatyta, jog <i>ad hoc</i> globėjo veiklai <i>mutatis mutandis</i> taikomos CK XVII ir XVIII skyrių normos.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad ne visais atvejais, bet tik tuomet, kai, priimant su nepilnamečiu vaiku susijusius sprendimus tarp vaiko ir jo tėvų (globėjo, rūpintojo) arba tarp vaiko tėvų iškils interesų konfliktas, teismas <i>ex officio</i> arba bet kurio iš tėvų (globėjo, rūpintojo) ar valstybinės vaiko teisių apsaugos institucijos prašymu galės (<i>bet ne privalės</i>) skirti <i>ad hoc</i> globėją.</p> <p>Nurodyta CK nuostata aiškiai apibrėžia <i>ad hoc</i> globėjo paskirtį – atstovauti vaikui tik esant ginčui teisme ir tik tol, kol yra sprendžiamas ginčas, t. y. <i>ad hoc</i> globėjo veikla yra nenuolatinio pobūdžio, skirta konkrečiam tikslui įgyvendinti, kurį pasiekus ji baigiasi.</p> <p>Nepriklausomai nuo vaiko globos (rūpybos) rūšies (laikinosios ar nuolatinės) ir jos formos (šeimoje, šeimynoje ar institucijoje), globojamam (rūpinamam) vaikui taip pat galima skirti <i>ad hoc</i> globėją, todėl globa (rūpyba) ir <i>ad hoc</i> globėjo veikla nėra tapačios, <i>ad hoc</i> globėjo pareiga taip trumpai, įgyvendinant konkrečiai apibrėžtą veiklos tikslą, atstovauti vaikui teisme negali būti tapatinama su Vaiko globos organizavimo nuostatuose ir (ar) Bendruosiuose vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatuose įtvirtintomis vaiko globėjo (rūpintojo) funkcijomis, teisėmis, pareigomis ir atsakomybe, kurios apima <i>visą globojamo (rūpinamo) vaiko gyvenimą</i> – jo teisių ir teisėtų interesų įgyvendinimą ir gynimą, sudarymą vaikui tokių gyvenimo sąlygų, kokių reikia jo fizinei, protinei, dvasinei, dorovinei ir socialinei raidai užtikrinti, vaiko auklėjimą ir priežiūrą bei jo rengimą savarankiškam gyvenimui šeimoje ir visuomenėje, todėl manytina, kad tobulinti Lietuvos</p>
--	--	--

		Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės departamento 2016 m. gruodžio 22 d. išvados Nr. NV-3945 2 punkto pastaboje nurodytus Bendrųjų vaiko teisių apsaugos skyrių nuostatų papunkčius netikslinga.
--	--	--

Lietuvos Respublikos
Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

Teisės skyriaus
vedėjo pavaduotoja

Milda Bareišaitė

2017-01-04